

آثاری که الان منتشر می‌شود، بخشی از ظرفیت‌های ادبی انقلاب است، به نظر شما چقدر با آن چه باید، فاصله داریم؟

**حضور نویسندگان پررنگ است مثلاً در عرصه داستان نویسی انقلاب، هیچ وقت این تعداد نویسنده نداشتیم. اگر از نظر تعداد؛ بخواهیم نسبت به گذشته بسنجیم، در این سه، چهار دهه تعداد اسامی متنوع‌تر و بیشتر از تمام طول تاریخ است. صنعت چاپ و نشر کمک کرده و از نظر کمی، خیلی رشد داشتیم اما آیا پا به پای کمیت، کیفیت هم بوده است، یعنی نویسنده‌ای آمده و توانسته، در نثر مسجع سده‌ی شود و گلستان دیگری بنویسد یا در شعر با به پای سعدی، حافظ و مولانا حرکت کند؟ نه، این اتفاق نیفتاد و از جهت کیفیت باید پا به پای انقلاب حرکت‌هایی صورت می‌گرفت و بعضی حرکت‌هایی کرده اند به ویژه در ادبیات داستانی، در زمینه شعر هم حرکت‌های خوبی انجام شده است ولی در یک وزن کلی کمیت و کیفیت را با هم می‌سنجیم و می‌بینیم که وزن نه خوبی است و چرا اگر با این هزار سال مقایسه کنیم، قله‌هایی را می‌بینیم ولی نباید این سی، چهل سال را با آن هزار سال مقایسه کنیم.

اگر ۹۶۰ سال به این انقلاب و مسیری که می‌خواهد برود اضافه کنیم ممکن است بگوییم که این طرف، سنگین‌تر از آن دوران است اما الان کمتر از چهل سال گذشته و نباید مقایسه کنیم. در این سال فقط ادای دین کردند و بلا تکلیف نبودند. در فضا‌های ادبی حرکت‌های خوبی انجام گرفت که در جامعه هم نقش داشت و فکر می‌کنم که پا به پای این انقلاب جلو آمد و حتی به نوعی این انقلاب را طراحی کرد چون این انقلاب فرهنگی و ادبی بوده و معماران این انقلاب خودشان ادیب بودند. از این نظر می‌گویم که ادبیات پا به پای انقلاب آمد و شاید در هنرهای دیگر این گونه نبود.

به تاثیر انقلاب در هنرهای دیگر اشاره کردید. این هنرها چقدر و امداد ادبیات هستند و آیا می‌توانیم شاهد تکامل این روند در ادبیات باشیم؟

**وقتی شعر، هنر اول می‌شود؛ یعنی مادر. یعنی مادر در یک خانواده تاثیرش هم روی فرزند است، هم پدر و هم چیزهای دیگر در واقع ادبیات روی تمام هنرها تاثیر می‌گذارد. مثل دو میدان است. اگر می‌خواهید فوتبال یا بسکتبال بازی کنید، و به کار می‌آید و این تحرک همیشگی شماست. ادبیات هم همین است و در تمام هنرها بیشترین تاثیر را دارد ولی می‌تواند از هنرهای دیگر تاثیر بگیرد. شاید شاعری که نقاش است، از زاویه قشنگ‌تری

هم بتواند شعر بگوید. چنان که سهراب سپهری در روزگار ما هم نقاش بود و هم شاعر و این تاثیر خوبی می‌تواند داشته باشد. بیشترین تاثیر را شعر، داستان و ادبیات بر سایر هنرها داشته است.

■ توجه رهبر معظم انقلاب باعث شده شعر پایگاه بهتری پیدا کند

چرا با این اوصاف در زمینه شعر، نشر به تخصصی نداریم؟ آن هم با توجه به پیشینه شعری مان که به آن اشاره کردید.

**مجله شعر که تکلیف روشن نمی‌کند. مجله، بازار روز است یا فروش می‌رود یا فروش نمی‌رود. بازار شعر را چیزهای دیگری جبران کرده است همین که الان می‌نشینید و تلویزیون نگاه می‌کنید. اول ترانه می‌خوانند و بعد فیلمی پخش می‌کنند، این یعنی مجله. این که شعر را در سایت‌ها و وبلاگ‌ها می‌خوانید، یا وقتی در تلویزیون کسی سخنرانی می‌کند و شعر می‌خواند یعنی شعر هست و فقط نوع مجله تغییر کرده و این‌ها نقش خودشان را بازی کردند و ممکن است که سینما مخاطبانش را از دست بدهد و چیز دیگری جایگزین شود اما بحث بر سر حقانیت هنر است چون این هنر رشد خودش را کرده است و مثل استادی است که همه علوم را می‌داند ولی در خانه اش نشسته و کسی از او استفاده نمی‌کند و دانشگاه هم برایش کلاسی نمی‌گذارد و ممکن است یک نفر بیاید و از علم او استفاده کند و پولی هم پرداخت نکند، با این حال از علم آن فرد، چیزی کم می‌شود؟ آن شخص به رشد خود رسیده است. ادبیات به این مرحله رسیده است و حالا که مجله فروش نمی‌رود، خب نرود. ادبیات و شعر به آن حقانیت رسیده است و اگر مجله‌ای فروش نمی‌رود، چاپ نمی‌شود و بحران نشر هست، مسئله دیگری است مهم این است که در طول سال شعر تولید می‌شود.

مقام معظم رهبری خودشان هم به شعر اشراف دارند، تاکید‌ها و بیانات ایشان در حوزه شعر توسط شاعران چقدر عملی و اجرایی می‌شود؟

**این که رهبران مانسبت به شعر نظر مثبتی دارند، بسیار ارزشمند است. یعنی هم امام (ره) شعر می‌گفتند و هم مقام معظم رهبری دستی در شعر دارند. هم امام (ره) شعر شناس بودند و از ظرفیت‌های کلام شاعرانه استفاده می‌کردند و هم مقام معظم رهبری منتقد شعر هستند و شعر را نقد می‌کنند و جلساتی که ایشان می‌گذارند، فضای مثبتی را در جامعه ایجاد کرده است. این مسئله

تخصصی است در واقع با اشراف ادبی شعر می‌گویند و نقد می‌کنند و جلسات هم کاملاً مردمی است. تمام شاعرانی که می‌آیند، پولی نمی‌گیرند و فقط به این جلسه می‌آیند و افطار را مهمان‌اند و شعری می‌خوانند و می‌شنوند و می‌روند. در واقع یک جلسه کاملاً ادبی است و برای حضور در این جلسه هم دعواست و همه با اشتیاق می‌آیند.

این قدر مراجعه کننده داریم که نمی‌دانیم چطور جواب بدهیم و این؛ فضا را به نفع شعر انقلاب سوق داده و در جامعه و آن را به میان مردم برده و همین محبتی که مردم به مقام معظم رهبری دارند و ایشان هم به شعر توجه دارند، باعث شده است که شعر پایگاه بهتری پیدا کند و بین شاعران؛ مردم و هم این که می‌بینند امام (ره) و رهبر انقلاب به شعر اهمیت داده اند و اشعاری سروده اند، تاثیر دارد. آن هم چه شعری؟ شعر حکمت. شعر در خدمت مردم، جامعه و بزرگان دین و انقلاب و شعر بیداری است. از این جهت به جامعه کمک کرده است که مردم با شعر آشتی کنند.

نظرتان را در مورد این اسامی بگویید.

مهدی اخوان ثالث: زمانی که فوت شد در روزنامه اطلاعات بودم؛ همان زمان شعرش را چاپ کردم. به نظرم از بزرگان شعر امروز ماست و سبک خاص خودش را دارد. او شاعر قلندر بود و با فضای امروز و دیروز به خوبی آشنا بود.

سید حسن حسینی: معمار شعر انقلاب بود. در نقد شعر بی نظیر بود.

سلمان هراتی: اعتراض شعر مسلمانی **قیصر امین پور:** یک انتخاب خوب برای شاعر انقلاب که همه ویژگی‌های شعر انقلاب را داشت. **علی معلم:** یک حکیم است و حکمت در آثارش دیده می‌شود. پشتوانه بزرگی برای شعر انقلاب است.

سپیده کاشانی: مادر شعر انقلاب و از نخستین زنان طلایه دار شعر انقلاب است.

موسوی گرمارودی: از طلایه داران شعر انقلاب است و کارهای زیادی برای شعر انقلاب کرده است.

محمد حسین جعفریان: در ادبیات دفاع مقدس و بیداری اسلامی کارهای خوبی انجام داده است. **ساعت یاقری:** از چهره‌هایی است که در شعر انقلاب، صاحب نظر است.

محمد رضا عبدالملکیان: از چهره‌های خوب شعر انقلاب است.

طاهره صفارزاده: مادر معنوی من. **علیرضا قزوه:** آن ذره که در حساب ناید ماییم.